

Eskilstuna kommun
eskilstuna.kommun@eskilstuna.se
Rektorn vid Rinmangymnasiet RI2
eva.salzmann@eskilstuna.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Rinmangymnasiet RI2
i Eskilstuna kommun

Tillsyn i Rinmangymnasiet RI2

Skolinspektionen genomför tillsyn i Eskilstuna kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Rinmangymnasiet RI2 besöktes av Skolinspektionen mellan den 20 och den 22 november 2013.

Fakta om skolan

I Rinmangymnasiet RI2 finns naturvetenskapsprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet samt introduktionsprogrammen programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion. En del av eleverna som läser individuellt alternativ får sin undervisning i den så kallade "Basklassen" som har sin verksamhet vid Balsta slott, cirka tre kilometer från skolans huvudbyggnad. Vid skolan finns också en klass – "Extraresurscentrum" – för elever med diagnoser inom autismspektrat där några elever läser samhällsvetenskapsprogrammet och övriga introduktionsprogram individuellt alternativ. Lärarna inom respektive program utgör ett arbetslag. Skolenheten leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Rektorn har, när det gäller några av skolenhetens program, delegerat till den biträdande rektorn de uppgifter som enligt skollagen är möjliga att delegera.

För Rinmangymnasiet som helhet har andelen elever med slutbetyg inom fyra år under senaste femårsperioden varierat mellan 78,6 och 82,6, vilket är något över andelen för riket (76,7 procent för riket år 2012).

År 2012 var den genomsnittliga betygspoängen för naturvetenskapsprogrammet 15,6 jämfört med rikets 16,0; motsvarande siffror för vård- och omsorgsprogrammet var 12,6 respektive 13,3. För Restaurang- och livsmedelsprogrammet saknas nationell statistik då programmet inte fanns före 2011 varför inga elever således har erhållit några slutbetyg. För Rinmangymnasiet som helhet (Rinmangymnasiet RI1 och RI2) var år 2012 andelen elever som studerade på individuellt program och erhöll slutbetyg inom fyra år 34,9 procent att jämföra med rikets 19,8.

Andelen behöriga till högskola från naturvetenskapsprogrammet var 92 procent år 2012 och för omvårdnadsprogrammet 88 procent. För riket som helhet är motsvarande värden högre.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att utbildningen i Rinmangymnasiet RI2 är inriktad på de nationella målen. Eleverna uppfattar miljön som trygg och kränkningar är ovanliga, och om kränkningar inträffar finns tydliga rutiner för hur dessa ska hanteras. Eleverna får även möjlighet att påverka utbildningen och på skolenheten finns olika forum för samråd där elevrepresentanter deltar och har möjlighet att lyfta frågor av betydelse för utbildningen.

Rektorn tar ett övergripande ansvar för att leda och samordna verksamheten. Det finns en struktur för skolenhetens systematiska kvalitetsarbete och skolan håller på att implementera ett nytt verktyg för att mäta kvalitet inom verksamheten. För att rektorn i högre grad ska kunna ta sitt ansvar för att verksamheten utvecklas i förhållande till de nationella målen behöver emellertid kvalitetsarbetet även innefatta uppföljning av elevernas garanterade undervisningstid och det särskilda stödet.

År 2012 har Rinmangymnasiet RI2 ett något lägre kunskapsresultat än riket i övrigt. Skolenheten behöver därför i sitt systematiska kvalitetsarbete kartlägga, analysera och följa upp hur skolenhetens resurser utnyttjas för att elevernas kunskapsutveckling ska bli så god som möjlig. En viktig resurs är den lektionstid som lärare och elever har till sitt förfogande. Det framgår av tillsynen att mycket lektionstid försvinner – exempelvis på grund av schemabrytande aktiviteter eller lärares frånvaro – utan att någon uppföljning görs om huruvida eleverna får den undervisningstid de har rätt till.

Goda kunskapsresultat förutsätter också att de elever som är i behov av särskilt stöd får den hjälp de har rätt till. Under hösten 2013 har skolans ledning infört en ny process för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Processen benämns Rinmangymnasiets Åtgärdstrappa. Skolinspektionens bedömning är att åtgärdstrappan inte är helt i enlighet med skollagen och dessutom inte tillämpas av alla lärare och annan personal på skolan. Vidare visar granskningen att lärarna agerar olika när de upptäcker att en elev har svårigheter i sitt skolarbete. Exempelvis varierar det mellan lärarna var de drar gränsen mellan det stöd som ska ges inom ramen för en individanpassad undervisning och vad som är särskilt stöd. Skolan behöver därför förtydliga vad som är vad och skilja på de båda processerna för att säkerställa att hanteringen av elevens rätt till särskilt stöd följer den gällande lagstiftningen och att elever i behov av särskilt stöd också får det.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Eskilstuna kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn behöver säkerställa att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.
- Rektorn behöver säkerställa att när det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektorn till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov skyndsamt utreds och samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Vidare framgår av skollagen att om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska sådant stöd ges till eleven. Ett åtgärdsprogram, som beslutas av rektorn, ska då upprättas. Om utredningen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn, eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till, i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska upprättas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Anmälan

I tillsynen framkommer att Rinmangymnasiet som helhet utarbetat en "åtgärdstrappa för elever i behov av särskilt stöd/insatser". Skolan har beslutat om att åtgärdstrappan ska tillämpas från och med höstterminen 2013.

Tillsynen visar emellertid att det är oklart för lärare och annan personal var gränsen går mellan vad som anses som stöd som ges inom ramen för en individanpassad undervisning och vad som är särskilt stöd. Därmed är det otydligt för lärare och annan personal om och när anmälan ska göras till rektorn om att en elev riskerar att inte nå minst betyget E i en kurs. Förfaringssättet varierar när det upptäcks att en elev riskerar att inte nå godkänt betyg, men mentor förväntas samordna signalerna från ämneslärarna. Enligt skolans åtgärdstrappa har undervisande lärare skyldighet att informera mentorn då en elev riskerar att inte nå kunskapsmålen i en pågående kurs. Ämnesläraren ska skriva en "F-varning" och tillsammans med eleven upprätta en plan för hur kunskapsmålen ska uppnås. En kopia ska skickas till elevens mentor och skolans expedition. Vid flera F-varningar ska mentorn upprätta en "Pedagogisk åtgärdsplan" – en plan med såväl kortsiktiga som långsiktiga mål, åtgärder samt utvärdering - tillsammans med elev och vårdnadshavare. Det framgår emellertid av tillsynen att F-varning inte alltid skrivs av ämnesläraren vid risk att eleven inte når målen, i stället får mentorn eftersöka information huruvida mentorns elever klarar kursen eller inte. Ibland skriver ämnesläraren en kommentar om risk för underkänt betyg i elevens digitala portfolio, som mentorn regelbundet förväntas ta del av.

Tillsynen visar att det kan ta lång tid innan rektorn får informationen om att eleven riskerar att inte nå målen. Först när åtgärderna som beskrivs i F-varningen och den pedagogiska åtgärdsplanen inte kan tillgodose elevens behov av stöd ska anmälan göras till rektor, vilket kan ske tre månader efter att en F-varning har upprättats.

Utredning

Av tillsynen framgår att såväl ämnesläraren som mentorn utreder och beslutar om åtgärder som beskrivs i "planer" när en elev riskerar att få betyget F i ett ämne. Mentorn avgör själv om och när elevhälsan ska rådfrågas eller medverka vid de inledande samtalen med eleven eller eleven och vårdnadshavare. När ansvarig skolledare får in anmälan från mentorn aktualiserar skolledaren elevärendet hos elevhälsan och sammankallar eventuellt till ett elevhälsomöte. Elevhälsan utreder och bedömer då behovet av insatser.

Beslut om att upprätta åtgärdsprogram

Som framgår av ovan upprättar ämneslärarna och mentorer olika typer av planer vid de inledande samtalen. Tillsynen visar att de flesta lärarna uppfattar dessa planer som åtgärdsprogram som beslutas av ämnesläraren om det bara berör dennes ämne och av mentorn när eleven riskerar F i flera ämnen eller uppvisar andra problem. Ansvarig skolledare kan sedan i samband med elevhälsomötet besluta om att det ska bli ett nytt eller modifierat åtgärdsprogram.

Åtgärdsprogrammets innehåll

Enligt Skolverkets allmänna råd är det viktigt att målen i åtgärdsprogrammen är relevanta, utvärderingsbara och inriktade mot kunskapsmålen och kunskapskraven, samt att åtgärder är konkreta och utvärderingsbara. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av varierar i kvalitet när det gäller beslutade mål och åtgärder. I några av dessa är målen inte inriktade mot kunskapskraven och åtgärder inte tydliga, till exempel att målet är att eleven "ska jobba inom industri" och åtgärder för att nå målen i svenska och matematik är att eleven "behöver arbeta mer i skolan och hemma".

Särskilt stöd

Tillsynen visar att det särskilda stödet inte är anpassat till behovet. Exempelvis framkommer att eleverna på det studieförberedande programmet inte alltid får det särskilda stöd de har rätt till. Den så kallade studion där resurser för särskilt stöd finns är inte tillgänglig för dessa elever eftersom resurserna inte räcker till; eleverna på yrkesprogrammen prioriteras. Vidare framgår av tillsynen att kuratorsresursen inte är tillräcklig. Dessutom får inte alla elever – som är i behov av det – stöd i form av studiehandledning på modersmålet.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste säkerställa att all personal anmäler till rektorn när en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vidare behöver rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att samråd sker med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Rektorn måste dessutom se till att ett åtgärdsprogram upprättas om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd, och att åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till. Rektorn behöver vidare se till att åtgärdsprogrammet innehåller konkreta och utvärderingsbara mål och åtgärder för arbetet med det särskilda stödet. Slutligen måste rektor se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningarna visar att de är i behov av.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun en anmärkning.

Eskilstuna kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 20 mars 2014.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ansvarar inte för att det i alla delar bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Rinmangymnasiet RI2 har former och rutiner för det systematiska kvalitetsarbete som i stora delar ger ett gott stöd för skolenhetens utvecklingsarbete. Vid skolenheten görs emellertid ingen uppföljning av det särskilda stödet. Som framgår av bedömningsområdet "Särskilt stöd" ovan visar tillsynen att det särskilda stödet inte är anpassat till behovet samt att stöd i form av psykosociala insatser inte finns i tillräcklig mängd. Vidare följer skolan inte upp hur delar av resurserna kring det särskilda stödet används. I tillsynen framkommer att många lärare har en liten del av sin tjänst avsatt för särskilt stöd. Sammantaget på skolenheten rör det sig om drygt 500 timmar per läsår som inte följs upp.

Tillsynen visar vidare att skolenheten inte följer upp om eleverna får sin garanterade undervisningstid. Det framkommer att mycket undervisningstid försvinner på grund av schemabrytande aktiviteter eller för att skolan inte sätter in vikarier när lärare är frånvarande. Rektorn uppger att skolan i några fall lägger ut ett överuttag av undervisningstimmar för att kompensera för eventuellt oförutsett bortfall av undervisningstid, men utöver detta finns inga rutiner för att följa upp och säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid.

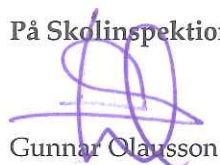
Samttaget bedömer Skolinspektionen att rektorn i skolenhetens kvalitetsarbete behöver följa upp tillgången till och användningen av skolans resurser för att säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får det, samt att det särskilda stödet leder till en ökad måluppfyllelse. Vidare behöver rektorn följa upp och vid behov säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Författning

4 kap. 4–5 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar, 4 kap. 22 § gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Ingela Djurberg, IngBeth Larsson och Helena Boëthius samt undervisningsråd Ewa Hallberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olsson
Enhetschef

Hans-Göran Arvidsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.